

NOTAT

Emne	Sak 8/18 Hva skal FKB-data være i fremtiden? FKB-prinsipper
Til	Geovekst-forum
Fra	Geovekst-sekretariatet v/ Nils Ivar Nes
Dato	22.03.2018
Kopi til	

Bakgrunn

Geovekst-forum er dataeier for FKB produktspesifikasjonen og dermed begrepet FKB. Det er derfor viktig at Geovekst-forum har et bevisst forhold til hva som inngår i FKB pr. i dag, og prinsippene som brukes for å avgrense datainnholdet i FKB, både i dag, og ikke minst i framtida.

Som grunnlag for bevisstgjøring og videre diskusjoner rundt hva FKB skal være i framtida forsøker dette notatet å beskrive «FKB-prinsippene» ut fra hva som finnes av definisjoner/beskrivelser og etablert praksis. Punkt 2 i dette notatet inneholder en tabell med «FKB-prinsipper», med henvisning til hvor prinsippet er beskrevet (ev. er manglende beskrevet) og en kommentar.

Videre i notatet problematiseres de mest sentrale prinsippene og FKB-datasett som bryter med et eller flere av disse.

På møte i Geovekst-forum i mars 2018 spilles dette inne som en diskusjons/informasjons sak. Geovekst-forum bør ta stilling til hva som skal være videre prosess for å avklare:

- Hvilke prinsipper skal gjelde for avgrensning av datainnholdet i FKB i framtida?
- Hvor/hvordan skal prinsippene beskrives og gjøres kjent?
- Kan noen av prinsippene i ev. avvikes?
- Hva gjøres med data som pr. nå regnes som FKB-datasett, men som bryter med sentrale prinsipper?

Tabell med FKB-prinsipper

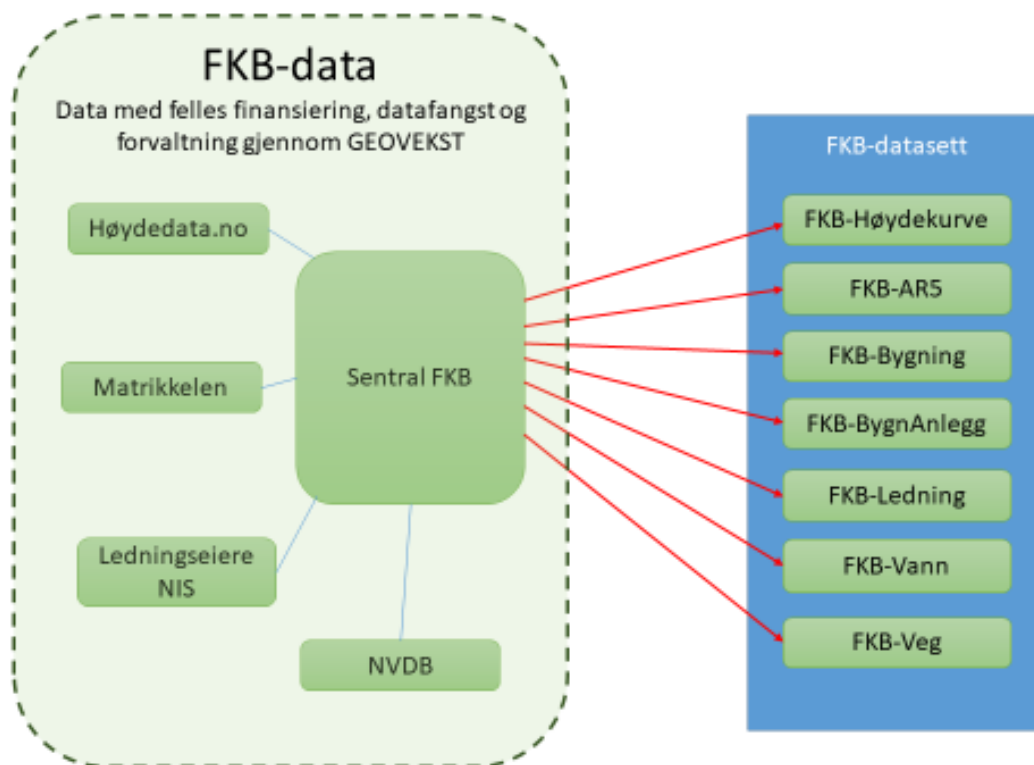
#	Prinsipp	Hvor er det beskrevet	Kommentar
1	FKB defineres av det datainnholdet Geovekst-partene i felleskap ønsker å forvalte.	FKB Generell del punkt 1.2 «Dataeier for FKB-spesifikasjonen er Geovekst-samarbeidet representert ved Geovekst-forum. Datainnholdet i FKB er derfor begrenset til det de kartdataene som partene i Geovekst-samarbeidet i felleskap ønsker å forvalte og finansiere. FKB-data er data som samsvarer med FKB-spesifikasjonen.»	Så lenge Geovekst ønsker å definere FKB som datainnhold forvaltet gjennom Geovekst bør dette framgå tydelig slik at ikke andre blir villedet/fristet til å definere sine data som FKB. Dette skiller effektivt FKB-data fra mer generelle begreper som «basisdata» og «grunnkart».
2	FKB består av en samling datasett av geografiske grunnkartdata på vektorformat.	FKB Generell del punkt 1.2 «FKB spesifiserer en samling strukturerte datasett som utgjør en viktig del av grunnkartet i et område. FKB består av vektordata.»	
3	Brukerstyrt kartlegging	FKB Generell del punkt 5.1 beskriver inndeling i FKB-A,B,C,D.	Prinsippet om at det er partene i Geovekst sitt behov og betalingsvilje som styrer detaljeringen på kartleggingen kunne gått klarere fram.
4	FKB datasettene er uavhengige primærdatasett.	FKB Generell del punkt 5.2 «FKB bygger i utgangspunktet på prinsippet om uavhengige primærdatasett. Med dette menes at primærdatasettene ikke er avledet fra andre datasett og ajourføres uavhengig av andre datasett. Hvert primærdatasett kan på denne måten leve atskilt fra andre datasett. Et objekt skal kun tilhøre ett primærdatasett. Uavhengige primærdatasett er nødvendig fordi de ulike datasettene vedlikeholdes	Definisjon av primærdatasett fra standarden Geodatakvalitet: «et definert geodatasett som består av de mest detaljerte og nøyaktige data innen et definert område, har en viss utbredelse og jevnlig blir produsert og/eller ajourholdt» For FKB er/bør det være krav om at geometrien skal være den mest detaljerte og nøyaktige. For noen

		av ulike instanser, til ulik tid og med ulike verktøy. Dette gir en effektiv dataforvaltning, men gir også muligheter for inkonsistens mellom datasettene. Det er derfor viktig at det kjøres konsistenskontroller mellom FKB-datasettene (og ev. andre datakilder).»	datasett er imidlertid både geometri og egenskaper avledet fra, eller koblet mot andre fagsystemer. Alle FKB-data er dermed ikke «uavhengige» primærdatasett i en slik forstand.
5	FKB kan inneholde koblingsnøkler mot fagsystemer som inneholder mer informasjon om objektene.	FKB Generell del punkt 5.3 «Datasettene i FKB inneholder enkelte koblingsnøkler til registerdatabaser. (osv.)»	Forslag til presisering: FKB skal inneholde best tilgjengelige geometri (er «primærdata» for geometrien), men skal ikke inneholde mange egenskaper som ikke er styrende for geometri/kartografi. I slike tilfeller brukes heller koblingsnøkler mot fagsystemene.
6	FKB kan omfatte også objekter som ikke er synlige i flybilder.	Ikke konkret beskrevet.	FKB-data har tradisjonelt hatt fotogrammetri som dominerende datafangstmetode, men er ikke begrenset til dette. Andre typer datafangst er mulig.
7	FKB er levende data og oppdateres løpende (både fra administrative prosesser og ev. fra andre kilder). Fullstendighet prioriteres foran nøyaktighet.	FKB Generell del 5.4 «Hovedprinsippet for ajourføring av FKB-data er at utvalgte objekter og datasett skal ajourføres kontinuerlig gjennom daglige administrative rutiner, for eksempel byggesaksbehandling, eller ved rapportering fra samarbeidspartene. Fullstendighet og hurtig oppdatering av de viktigste objektene skal prioriteres fremfor stedfestingsnøyaktighet. Dette betyr at stedfestingsnøyaktighet i enkelte tilfeller kan bli dårligere enn kravet til	Beskrive bedre bruk av andre datakilder enn administrativt ajourhold fra partene, f.eks. publikumsbasert datafangst?

		<p>aktuell FKB-standard. Det er imidlertid et krav at alle aktuelle objekter skal være kodet med opplysninger om målemetode og stedfestingsnøyaktighet (..KVALITET).»</p>	
8	<p>FKB-datasett skal være nasjonale, sømløse og homogene datasett.</p>	<p>FKB Generell del 5.6 «Det er en målsetting at FKB-data i Norge skal være sømløse. (osv.)»</p>	<p>Generell del pkt. 5.6 bør skrives om og forenkles. For sømløshet kan det henvises SFKB systembeskrivelse. Krav til at FKB skal være homogene på nasjonalt nivå må formuleres.</p>
9	<p>FKB inneholder ikke data med restriksjoner på bruk</p>	<p>Ikke tydelig beskrevet. Forslag til formulering: «Objekter og egenskaper som inngår i et FKB datasett er «åpne» data, og ikke kan være sikkerhetsgradert eller underlagt andre restriksjoner.»</p>	<p>Dette vil f.eks. definere ledninger under bakken til å ikke kunne inngå i FKB.</p>

Felles finansiering, datafangst og forvaltning gjennom Geovekst

Det mest styrende prinsippet for om et datasett regnes som del av FKB er «prinsipp 1»; at Geovekst i felleskap ønsker å finansiere datafangst og forvaltning av datainnholdet i datasettet. Tradisjonelt har det vært nok at dette kriteriet har vært oppfylt for at et datasett skal defineres som et FKB-datasett. Slik situasjonen er nå er FKB-datasettene derfor en litt brokete samling datasett når det gjelder forholdet til andre fagsystemer/primærdata, datafangst og forvaltning. Se skisse under:

FKB-datasett som ikke er primærdatasett

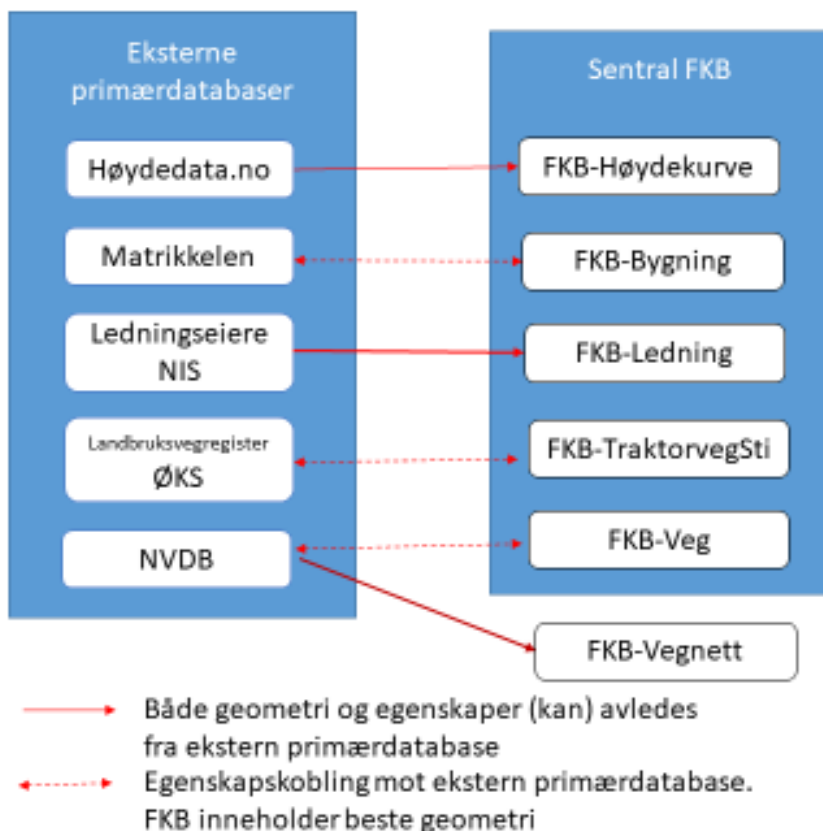
En del av FKB-datasettene er ikke primærdatasett. Disse bryter dermed med «prinsipp 4». Om disse skal defineres som FKB-datasett også i framtiden er derfor noe som bør vurderes.

FKB-Høydekurve	Ved innføring av Høydedata.no har FKB-Høydekurve blitt et datasett som kan avledes fra et annet fagsystem. I utgangspunktet diskvalifiserer dette FKB-Høydekurve som datasett etter prinsipp 4, men inntil videre er det fortsatt innenfor det som er interessant å forvalte i FKB. Etersom bruken av høydedata etter hvert vris mer over til å bruke terrengmodellene i Høydedata.no direkte bør det vurderes om høydekurver etter hvert defineres som et avledet produkt. Dvs. at det ikke skal ha noen egen forvaltning og alltid avledes av en terrengmodell.
FKB-Ledning	Tradisjonelt har FKB-Ledning(EITele) vært den delen av ledningsnettverket som er synlig fra lufta (fordi dette er egnet for fotogrammetrisk datafangst, og fordi det er uproblematisk sikkerhetsmessig). Ledningseierne har på sin

	<p>side NIS-systemer med fokus på ledningsnettverket. Det har ofte vært liten sammenheng mellom FKB-dataene (med god geometrisk nøyaktighet) og ledningsnettverket til ledningseierne (med god fullstendighet, nettverkstopologi og egenskapsinformasjon, men ofte dårligere nøyaktighet). Dagens forvaltning av FKB-Ledning åpner for en forvaltning der datainnholdet i FKB-Ledning er en eksport fra ledningseiernes NIS-systemer. FKB-Ledning er altså ikke et rent primærdatasett i og med at ledningseierne ofte sitter på mer fullstendige/detaljerte data, men FKB-Ledning vil alltid inneholde mest nøyaktige geometri. Datainnholdet avgrenses av prinsipp 1. Hva som skjer/bør skje videre med FKB-Ledning avhenger i stor grad av hva som skjer ellers innenfor fagområdet ledning.</p>
FKB-Vegnett	<p>FKB-Vegnett er en eksport fra (deler av datainnholdet i) NVDB. Dette er derfor mer et produkt enn et primærdatasett. Grunnen til at FKB-Vegnett regnes som et FKB-datasett er at det er felles interesse i Geovekst (spesielt kommunene, Kartverket og Statens Vegvesen) for å forvalte denne delen av datainnholdet i NVDB.</p>

I tillegg til disse 3 datasettene er det flere datasett som har kobling mot fagsystemer utenfor FKB, og i noen grad også henter informasjon fra disse. Dette gjelder f.eks. bygningsnummer i FKB-Bygning og vegreferanse i FKB-Veg. Disse datasettene faller likevel greit innenfor prinsipp 4 og 5 (primærdatasett med kobling til andre fagsystemer) siden FKB-datasettene i disse tilfellene er primærkilden for geometrien i datasettene. Se skisse under:

FKB-datasett med forhold til eksterne primærdatabaser

Datasett som kan vurderes fjernet fra FKB

FKB-Servitutt	<p>Datinnholdet er lite homogent og bare sporadisk vedlikeholdt. Bare et fåtall kommuner har et aktivt forhold til servitutter i sin kommune. Datinnholdet er lite interessant for øvrige parter i Geovekst. Det er derfor tvilsomt om FKB-Servitutt bør være del av FKB.</p> <p>Helst bør datinnholdet i FKB-Servitutt knyttes tettere opp mot Eiendom/Matrikkel. Om det viser seg vanskelig å få til dette kan et alternativ være å definere FKB-Servitutt som et temadatasett med kommunal forvaltning. Forvaltningsregimet kan da i så fall være omtrent som det er gjennom Sentral FKB i dag.</p>
FKB-LedningVA	<p>Datinnholdet har svært dårlig fullstendighet og vedlikeholdes bare i noen kommuner. Datinnholdet er lite interessant for øvrige Geovekst-parter.</p> <p>Datinnholdet bør inngå i og forvaltes gjennom kommunenes/ledningseiernes VA-kart. Produkter ut herfra bør ikke defineres som FKB-data.</p>